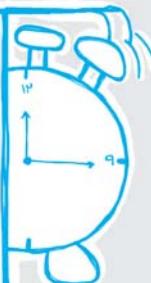

ساختار کتاب

- کتاب شب امتحان **زیست‌شناسی (۲) یازدهم** از ۴ قسمت اصلی تشکیل شده است که به صورت زیر است:
- ۱- آزمون‌های نوبت اول:** آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:
    - (الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۱ و ۲ را فصل به فصل طبقه‌بندی کرده‌ایم؛ بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر فصل از درسنامه تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند. در کنار سؤال‌های این آزمون‌ها نکات مشاوره‌ای نوشته‌ایم. این نکات به شما در درس‌خواندن قبل از امتحان و پاسخگویی به آزمون در زمان امتحان کمک می‌کند.
    - (ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۳ و ۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا دو آزمون نوبت اول مشابه آزمونی را که معلمتان از شما خواهد گرفت، بینید.
  - ۲- آزمون‌های نوبت دوم:** آزمون‌های شماره ۵ تا ۱۲ از کل کتاب و مطابق امتحان پایان سال طرح شده‌اند. این قسمت هم، خودش به ۲ بخش تقسیم می‌شود:
    - (الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ را که برای نوبت دوم طرح شده‌اند هم طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر فصل تعدادی سؤال مرتبط را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره دارند؛ در واقع در این بخش، شما ۴ آزمون کامل را می‌بینید. این آزمون‌ها هم نکات مشاوره‌ای دارند.
    - (ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۲ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۴ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال معلمتان مواجه خواهید شد.
  - ۳- پاسخنامه تشریحی آزمون‌ها:** در پاسخ تشریحی آزمون‌ها، همه آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.
  - ۴- درسنامه کامل شب امتحانی:** این قسمت، برگ برنده شما نسبت به کسانی است که این کتاب را نمی‌خوانند . در این قسمت، همه آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان زیست‌شناسی (۲) نیاز دارید، در ۲۳ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذتش را ببرید!
  - یک راهکار:** موقع امتحان‌های نوبت اول می‌توانید از سؤال‌های فصل‌های ۱ تا ۵ آزمون‌های ۵ تا ۸ هم استفاده کنید.

فهرست

بارم‌بندی درس زیست‌شناسی (۲)

نوبت دوم	نوبت اول	شماره فصل
۱	۴	فصل اول
۱	۴	فصل دوم
۱	۳/۵	فصل سوم
۱	۲/۵	فصل چهارم
۱	۴	فصل پنجم
-	۲	فعالیت‌ها
۳	-	فصل ششم
۴	-	فصل هفتم
۳	-	فصل هشتم
۳	-	فصل نهم
۲	-	فعالیت‌ها
۲۰	۲۰	جمع

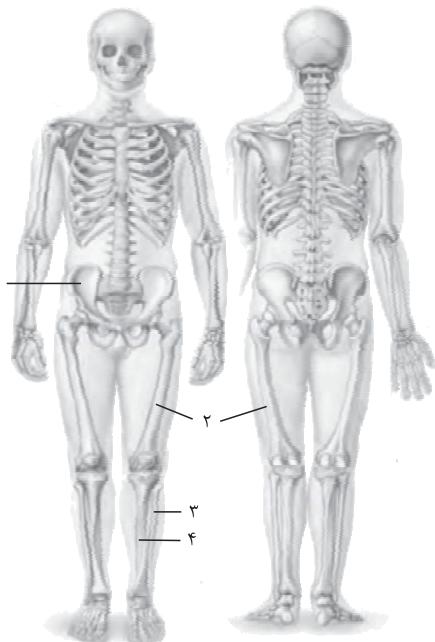
صفحة	صفحة	صفحة
پاسخنامه	آزمون	نوبت
۳۱	۳	اول
۳۱	۶	اول
۳۲	۹	اول
۳۲	۱۱	اول
۳۳	۱۳	دوم
۳۴	۱۵	دوم
۳۴	۱۷	دوم
۳۵	۲۰	دوم
۳۵	۲۳	دوم
۳۶	۲۵	دوم
۳۶	۲۷	دوم
۳۷	۲۹	دوم
۳۸		درس نامه توب برای شب امتحان

ردیف	زیست‌شناسی (۲)	رشته: علوم تجربی	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	kheilisabz.com	خوب
نمره	آزمون شماره ۱		نوبت اول پایه یازدهم دوره متوسطه دوم		
۱	درستی و یا نادرستی هر یک از عبارت‌های زیر را بدون ذکر دلیل مشخص کنید.	۱		فصل اول	
	الف) رابط سه‌گوش، در زیر رابط پینه‌ای قرار دارد.				
	ب) فضای بطن‌های ۱ و ۲ مغز در بین دو رابط پینه‌ای و رابط سه‌گوش قرار دارد.				
	پ) اجسام مخطط، داخل بطن‌های ۱ و ۲ قرار دارند.				
	ت) شبکه‌های مویرگی ترشح کننده مایع مغزی – نخاعی درون بطن‌های ۱ و ۲ مغز قابل مشاهده نیستند.				
۱/۲۵	در هر یک از عبارت‌های زیر، از بین کلمه‌های داخل پرانتز، کلمه صحیح را انتخاب کرده و در پاسخ‌نامه بنویسید.	۲			
	الف) در حالت آرامش، مقدار یون‌های (سدیم / پتاسیم) در بیرون غشای یاخته‌های عصبی زنده از داخل آن بیشتر است.				
	ب) از راه کانال‌های نشتی، یون‌های (پتاسیم / سدیم) خارج و یون‌های (پتاسیم / سدیم) به درون یاخته عصبی وارد می‌شوند.				
	پ) هدایت پیام عصبی در رشته‌های عصبی میلین دار از رشته‌های بدون میلین هم‌قطر (کندتر / سریع‌تر) است.				
	ت) ناقل عصبی در یاخته‌های عصبی ساخته و درون (ریزکیسه‌ها / شبکه آندوبلاسمی) ذخیره می‌شود.				
۱/۵	ماده خاکستری بافت عصبی، از چه ساختاری تشکیل شده است؟	۳			
	نوع ماده عصبی تشکیل‌دهنده پیش‌های مختلف دستگاه عصبی مرکزی و ترتیب لایه‌ها را از داخل به خارج و خارج به داخل، هم‌نام مطالعه کنید.				
۱/۷۵	در مورد ساقه مغز به سؤالات زیر پاسخ دهید.	۴			
	الف) جایگاه مغز میانی در ساقه مغز را بنویسید.				
	ب) پل مغزی در چه فعالیت‌هایی نقش دارد؟ (دو مورد بنویسید).				
۱/۵	بافت عصبی از چه نوع یاخته‌هایی تشکیل شده است؟ نام ببرید.	۵			
	سوال پراساس انواع سلول‌های موهود در یک نوع بافت طرح شده است. انواع سلول‌های تشکیل‌دهنده پهار نوع بافت اصلی بین انسان را باید بدلاشیم.				
۱/۷۵	جاهاي خالي را با کلمه‌های مناسب پر کنيد.	۶			
	الف) در برخی افراد، علت نزدیکی‌بینی و دوربینی، تغییر ..... چشم است.				
	ب) در فرد دوربین، کره چشم از اندازه طبیعی ..... است.				
	پ) لرزش ..... مایع درون حلزون را به لرزش درمی‌آورد.				
۱	اصطلاحات زیر را تعریف کنید.	۷			
	الف) گیرنده حسی				
	ب) مشیمیه				
	پ) چلیپای (کیاسماي) بینایی				
۱/۷۵	گیرنده‌های حسی وضعیت در کدام بخش‌های بدن قرار دارند؟ نام ببرید.	۸			
	حسی بدن، موم هستند.				
۱/۷۵	سه استخوان کوچک گوش را نام ببرید و محل قرارگیری آن‌ها را بنویسید.	۹			
	گوش میانی، همیشه مورد علاقه طراحان عزیزی‌بوده و فواید بود.				
۱/۷۵	در مورد عنبیه به سؤالات زیر پاسخ دهید.	۱۰			
	الف) ماهیچه‌های عنبیه از چه نوعی هستند؟				
	ب) ماهیچه‌های تنگ‌کننده و ماهیچه‌های گشادکننده مردمک، هر کدام با چه نوع اعصابی عصب‌دهی می‌شوند؟				

فصل سوم

شکل رو به رو اسکلت انسان را نشان می‌دهد. نام بخش‌های شماره‌گذاری شده را بنویسید.

۱

۰/۲۵

این سوال از شکل ۶ فصل ۱۳ مطرح شده است. پایگاه ماهیچه‌های بدن در سطح بلند و سطح پشتی بدن تا چایی که در شکل، قابل دیدن است، می‌تواند مورد سوال باشد.

کدام دو ماهیچه زیر در یک سمت بدن انسان قرار دارند؟

(الف) توام و چهار سر ران

(ب) سه سر بازو و دو سر ران

۱/۵

درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را بدون ذکر دلیل مشخص کنید.

(الف) حشرات و سخت‌پستان دارای اسکلت بیرونی هستند.

(ب) همه ماهیچه‌های بدن هر دو نوع یاخته تنده و کند را دارند.

(پ) با اتصال پروتئین‌های اکتنین به میوزین و تغییر شکل آن، خطوط Z سارکومر به هم نزدیک می‌شوند.

(ت) لغزیدن میوزین و اکتنین در مجاورت هم به انرژی نیاز دارد.

(ث) بخش صیقلی غضروفها در اثر کارکرد زیاد تخریب می‌شود ولی بدن دوباره آن را ترمیم می‌کند.

(ج) بین سنین ۲۰ تا ۵۰ سالگی، شدت تغییرات تراکم استخوان در مردان، بیشتر از زنان است.

۰/۷۵

عوامل ایجاد‌کننده بیماری‌ها و عوارض ناشی از آن‌ها را مفهنه کنید.

از عوامل پوکی استخوان، سه مورد را بنویسید.

فصل چهارم

۱

مثل سوال قبل، دلایل ابتلا به بیماری‌های مطرح شده در کتاب، برای طراحان مفترم مهم هستند!

دلیل ابتلا به بیماری دیابت نوع ۲ را بنویسید.

۱۵

۰/۷۵

تنها مطلب قابل توجه در ارتباط شیمیابی چانوران، همین فرمون است.

نقش فرمون در جانوران چیست؟ مثال بزنید.

۱۶

۱/۲۵

جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.

(الف) غده اپی‌فیز در بالای ..... قرار دارد و هورمون ..... ترشح می‌کند.

(ب) براساس نوع هورمون و نوع .....، پیام بیک شیمیابی به عملکرد خاصی تفسیر می‌شود.

(پ) بخش مرکزی غده فوق کلیه، ساختار ..... دارد.

(ت) هورمون ..... زمانی که کلسیم در خوناب زیاد است، ترشح می‌شود و از برداشت کلسیم از استخوان‌ها جلوگیری می‌کند.

(ث) دو هورمون ..... و ..... در هیپوتالاموس ساخته و در بخش پسین غده هیپوفیز ذخیره و ترشح می‌شوند.

۰/۵

فراموش نکنید که مهل ترشح هورمون‌ها و اثرات ناشی از آن‌ها بسیار مهم هستند.

بخش قشری غده فوق کلیه چگونه به تنش‌های طولانی مدت پاسخ می‌دهد؟

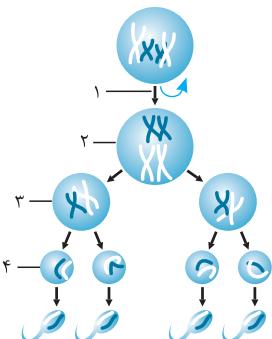
۱۸

ردیف	زیست‌شناسی (۲)	رشته: علوم تجربی	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	kheilisabz.com	خوب
نمره	آزمون شماره ۱		نوبت اول پایه یازدهم دوره متوسطه دوم		
	فصل پنجم				
۱۹	هر یک از ویژگی‌های زیر مربوط به کدام نوع سلول دفاعی بدن است؟ الف) بیگانه خواری که هیستامین دارد. ب) بیگانه خواری که مواد دفاعی زیادی حمل نمی‌کند و چابک است. پ) بیگانه خواری که قسمت‌هایی از میکروب را در سطح خود قرار داده به گره‌های لنفی نزدیک می‌رساند.		تصاد اندواع سلول‌های دفاعی در فصل پنجم زیاد هستند، آن‌ها را با وقت هفظ کنید و وظيفة هر کدام را بارگیرید.		
۲۰	دو مورد از وظایف درشت‌خوارها را بنویسید.		اسم دیگر سلول‌های دفاعی را همان‌طور که در کتاب گفته شده، باید بله باشیم، مثل درشت‌خوار یا هاگروفاژ.	دو مورد از وظایف درشت‌خوارها را بنویسید.	
۲۱	در هر یک از عبارت‌های زیر، از بین کلمه‌های داخل پرانتز، کلمه صحیح را انتخاب کرده و در پاسخ‌نامه بنویسید. الف) پروتئین‌های مکمل گروهی از پروتئین‌های (نامحلول / محلول) در خوناب‌اند و در فرد غیرآلوده به میکروب، (فعال / غیرفعال) هستند. ب) یاخته‌کشندۀ طبیعی در دفاع (اختصاصی / غیراختصاصی) یاخته‌های سرطانی و آلوده به ویروس را از طریق ترشح پروتئین پرفورین از بین می‌برد. پ) هر دو نوع لنفوسیت B و T در (تیموس / مغز استخوان) تولید می‌شوند. ت) پادتن‌ها از جنس پروتئین‌اند و هر پادتن (یک / دو) جایگاه برای اتصال به آنتیژن دارد.		در هر یک از عبارت‌های زیر، از بین کلمه‌های داخل پرانتز، کلمه صحیح را انتخاب کرده و در پاسخ‌نامه بنویسید.		
۲۲	ترانزیستور (دیاپرز) چه فرایندی است؟ در چه یاخته‌هایی دیده می‌شود؟				
۲۳	در رابطه با گیرنده‌های حسی در جانوران، جدول مقابل را کامل کنید.			بخشی از ساختار گیرنده	جانور مربوطه
۲۴	موفق باشد		جمع نمره		

ردیف	زیست‌شناسی (۲)	رشته: علوم تجربی	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	kheilisabz.com
نمره	آزمون شماره ۱	نوبت دوم پایه یازدهم دوره متوسطه دوم	نوبت دوم پایه یازدهم دوره متوسطه دوم	شنبه
۱	درستی یا نادرستی هر یک از عبارت‌های زیر را بدون ذکر دلیل مشخص کنید.			۲
	الف) همه میکروب‌های سطح پوست انسان، در شرایط اسیدی از بین می‌روند.			
	ب) واکنش اولین خط دفاعی بدن، عمومی اما سریع است.			
	پ) یاخته‌های بیگانه خوار در مطالعه مچنیکوف بر روی لارو ستاره دریابی کشف شدند.			
	ت) گویچه‌های سفید، توانایی خروج از خون را ندارند.			
	ث) در آستیگماتیسم، سطح عدسی یا عنایی کاملاً کروی و صاف نیست.			
	ج) میوه سبب کاذب است، چون حاصل رشد نهنج می‌باشد.			
	چ) معمولاً طول عمر درخت‌ها که سرلاحد پسین ندارند، از گیاهان علفی بیشتر است.			
	ح) داروین دریافت که دانه‌رسان در صورتی به سمت نور یک جانبه خم می‌شود که نوک آن در برابر نور باشد.			
۲	جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.			۲
	الف) نور، افزون بر نقشی که در ..... دارد، فرایندهای متفاوتی را در گیاهان تنظیم می‌کند.			
	ب) گیاه هنگامی گل می‌دهد که ..... که در جوانه قرار دارد، به ..... تبدیل شود.			
	پ) ..... در تجزیه ذخایر روبان غلات نقش دارند.			
	ت) بخش پهن و بالای رحم به ..... متصل است و بخش باریک پایین رحم ..... نام دارد.			
	ث) در محل ..... میلین وجود ندارد و رشتة عصبی با محیط بیرون از یاخته ارتباط دارد.			
	ج) ناقل عصبی پس از رسیدن به غشای یاخته پس سیناپسی، به ..... متصل می‌شود.			
	چ) مرحله ..... بلاخلاصه پس از تشکیل دوک آغاز می‌شود و پوشش هسته از بین می‌رود.			
	ح) تومورهای نوع ..... رشدی کم دارند و یاخته‌های آنها ..... نمی‌شوند.			
۳	در هر یک از عبارت‌های زیر جواب درست را از بین کلمه‌های داخل پرانتز انتخاب کرده و در پاسخ‌نامه بنویسید.			
	الف) رویان غلات در هنگام رویش دانه، مقدار فراوانی (سیتوکینین / جیبرلین) می‌سازند.			
	ب) آندوسپرم در (ذرت / نارگیل) به حالت مایع و جامد است.			
	پ) در ماهی‌ها و بی‌مهرگان آبزی (لقاده خارجی / لقاده داخلی) دیده می‌شود.			
	ت) پرده جنینی (کوریون / آمنیون) در تشکیل جفت و بند ناف دخالت می‌کند.			
۴	چه سلول‌هایی در بدن، یاخته هدف هورمون‌های تیروئیدی هستند؟ دلیل آن را بنویسید.			
۵	غده لوزالمعده از چه بخش‌هایی تشکیل شده است؟ ترشحات هر کدام را نام ببرید.			۵
۶	توضیح دهید روش تشکیل میوه‌های بدون دانه چگونه است؟ مثال بزنید.			
۷	دو روش عملکرد دفاعی پروتئین‌های مکمل را پس از فعل اشدن توضیح دهید.			
۸	مولکول کرآتنین فسفات چه کاربردی در سلول دارد؟			
۹	جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.			
	الف) پرتوهای نور ← قرنیه ← ..... ← مردمک ← ..... ← شبکیه			
	ب) .....، پرتوهای نور را روی شبکیه و گیرنده‌های نوری آن متمرکز می‌کند.			
۱۰	الف) چرا به لپه‌ها، برگ‌های رویانی نیز گفته می‌شود؟			
	ب) نقش پوسته دانه چیست؟			
	پ) منظور از دانه‌رسان چیست؟			
۱۱	هر یک از اصطلاحات زیر را تعریف کنید.			
	الف) نورگرایی	ب) گیاه بی‌تفاوت	پ) زمین‌گرایی	
۱۲	دو هورمون محرك غدد جنسی در مردان کدام است؟ نام ببرید و اثر هر کدام را بنویسید.			

۱

با توجه به شکل رو به رو که مراحل تولید زامه را نشان می‌دهد، بخش‌های مشخص شده را نام‌گذاری کنید.

۰/۷۵

در مورد دستگاه تولید مثلی زن به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- (الف) در انسان اووسیت اولیه، ثانویه و اووم از لحاظ کروموزومی با هم چه تفاوت‌هایی دارند؟
 (ب) اولین جسم قطبی با دومین اجسام قطبی چه تفاوتی دارد؟

۰/۵

در ارتباط با عادت ماهیانه، به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

- (الف) عادت ماهیانه چه زمانی آغاز می‌شود؟ چه موادی در قاعده‌گی دفع می‌شوند؟
 (ب) مهم‌ترین شاخص کارکرد صحیح دستگاه تولید مثلی زن چیست؟

۰/۷۵

شكل زیر مربوط به مرحله ..... از تقسیم ..... سلولی است که دارای عدد کروموزومی ..... است.

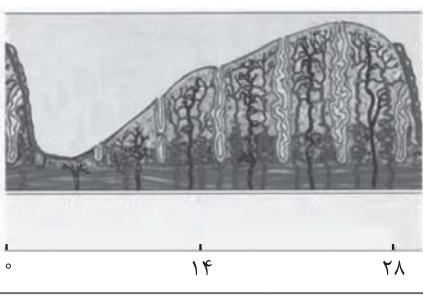
۱

فرایند تقسیم سیتوپلاسم در سلول‌های جانوری چگونه است؟ توضیح دهید.

۰/۷۵

با توجه به شکل که چرخه رحمی را نشان می‌دهد، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- (الف) قاعده‌گی به طور معمول چند روز طول می‌کشد؟

(ب) کدام هورمون‌ها باعث رشد دیواره رحم و ضخیم شدن آن می‌شوند؟

۲۰

موفق باشید

پاسخنامه تشریحی

۱۸- این بخش با ترشح کورتیزول به تنש‌های طولانی‌مدت پاسخ دیرپا می‌دهد. این هورمون، گلوكز خون را افزایش می‌دهد و اگر تنش‌ها به مدت زیاد ادامه یابد، کورتیزول دستگاه ایمنی را تضعیف می‌کند.

۱۹- (الف) ماستوپسیت
ب) نوتروفیل

(پ) یاخته دندربیتی

۲۰- (۱) در اندام‌های مختلف، از جمله گره‌های لنفاوی حضور دارند و با میکروب‌ها مبارزه می‌کنند.

(۲) یاخته‌های مرده بافت‌ها یا بقایای آن‌ها را از بین می‌برند؛ مثل پاکسازی گویچه‌های قزم مرده در کبد و طحال.

۲۱- (الف) محلول / غیرفعال
ب) غیراختصاصی
ت) دو

۲۲- فرایند عبور گویچه‌های سفید از دیواره مویرگ‌ها تراکندری (دیاپدرز) نام دارد و از ویژگی‌های همه گویچه‌های سفید است.

-۲۳

جانور مربوطه	بخشی از ساختار گیرنده
ماهی	یاخته مژک‌دار
جیرجیرک	پرده صماخ
حشرات	واحد مستقل بینایی
مار زنگی	گیرنده فروسرخ

۱۱- (۱) نیمالگن   (۲) ران   (۳) نازکنی   (۴) درشت‌تنی

۱۲- گزینه «ب» / هر دو در نمای پشتی بدن قرار دارند.

۱۳- (الف) درست

ب) نادرست؛ بسیاری از ماهیچه‌های بدن، هر دو نوع یاخته‌های تنده و کند را دارند.
پ) نادرست؛ پروتئین‌های میوزین به اکتین متصل شده و تغییر شکل می‌دهند نه اکتین به میوزین!

ت) درست   ث) درست   ج) درست

۱۴- (۱) کمبود ویتامین D و کلسیم   (۲) مصرف نوشیدنی‌های الکلی
(۳) مصرف دخانیات

۱۵- از سن حدود چهل سالگی به بعد، در نتیجه چاقی و عدم تحرک در افرادی که زمینه بیماری را دارند، در این بیماری با وجود آن‌که انسولین به مقدار کافی وجود دارد، اما گیرنده‌های انسولین به آن پاسخ نمی‌دهند.

۱۶- مواردی هستند که در جانوران از یک فرد ترشح شده و در فرد یا افراد دیگری از همان گونه پاسخ‌های رفتاری ایجاد می‌کنند. زنبور از فرمون‌ها برای هشدار خطر حضور شکارچی به دیگران استفاده می‌کند.

۱۷- (الف) بر جستگی‌های چهارگانه / ملاتونین

ب) یاخته هدف
ث) ضداداری / اکسی‌توسین
ت) کلسی‌تونین

﴿آزمون شماره ۹ (نوبت دوم)﴾

- ۱- الف) نادرست   ب) درست   پ) نادرست
 ت) نادرست   پ) درست   ب) نادرست
 ج) نادرست   ح) درست   ج) درست
- ۲- الف) فتوسنتز   ب) سرلااد رویشی / سرلااد زایشی
 ب) سرلااد رویشی / سرلااد زایشی
 ت) لوله‌های فالوپ / گردن رحم   پ) جیبرلین‌ها
 ج) پروتئین گیرنده   ث) گره رانویه
 ح) خوش خیم / منتشر   چ) پرومتفاژ
- ۳- الف) جیبرلین   ب) نارگیل
 ت) کوریون   پ) لقاح خارجی
- ۴- همهٔ یاخته‌های بدن / چون تجزیه گلوکز در همهٔ یاخته‌های بدن رخ می‌دهد.
 ۵- از دو قسمت برون‌ریز و درون‌ریز / بخش برون‌ریز، آنزیم‌های گوارشی و بیکربنات ترشح می‌کند و بخش درون‌ریز یا جزایر لانگرهانس به صورت مجموعه‌ای از یاخته‌ها در بین بخش برون‌ریز است و گلوکاگون و انسولین ترشح می‌کند.
- ۶- اگر لقاح انجام شود اما رویان قبل از تکمیل مراحل رشد و نمو از بین برود، دانه‌های نارسی تشکیل می‌شوند که ریزند و پوسته‌ای نازک دارند، به این میوه‌ها، میوه بدون دانه می‌گویند؛ مثل موزهای بدون دانه. هم‌چنین اگر لقاح بین تخمزا و اسپرم انجام نشود، دانه‌ای نیز تشکیل نخواهد شد؛ مثل پرتقال‌های بدون دانه.
- ۷- ۱) به کمک یکدیگر، ساختارهای حلقه‌مانندی را در غشای میکروب‌ها ایجاد می‌کنند که مشابه روزنه عمل می‌کنند و عملکرد غشای یاخته‌ای میکروب را در کنترل ورود و خروج مواد از بین می‌برند و سرانجام یاخته می‌میرند.
 ۲) قرار گرفتن پروتئین‌های مکمل روی میکروب، باعث می‌شود که بیگانه‌خواری آسان‌تر انجام شود.
- ۸- یکی از مولکول‌هایی است که انرژی لازم برای ساخت ATP را فراهم می‌کند و می‌تواند با دادن فسفات خود، مولکول ATP را طبق واکنش زیر به سرعت باز تولید کند:
- $$CP + ADP \rightarrow C + ATP$$

۹- الف) زالیه / عدسی / زجاجیه

۱۰- الف) زیرا در بسیاری از گونه‌های نهاندانگان، لپه‌ها از خاک بیرون می‌آیند و به مدت کوتاهی فتوسنتر می‌کنند.

ب) رویان را در برابر شرایط نامساعد محیط و صدمه‌های فیزیکی یا شیمیایی حفظ می‌کند و با جلوگیری از ورود آب و اکسیژن به دانه مانع از رشد سریع رویان می‌شود.

پ) بعد از تشکیل رویان، رشد آن تا مدتی متوقف می‌شود. در شرایط مناسب، رشد خود را از سر می‌گیرد و به صورت گیاهی کوچک که دانه‌رست نام دارد، از دانه خارج می‌شود.

۱۱- الف) رشد جهت‌دار اندام‌های هوایی گیاه در پاسخ به نور یک جانبه را نورگردانی می‌نمند.

ب) گل دادن بعضی گیاهان، وابسته به طول شب و روز نیست؛ این گیاهان را بی‌تفاوت می‌نامند.

پ) رشد جهت‌دار اندام‌های گیاه به گرانش زمین است.

۱۲- هورمون LH و FSH که از بخش پیشین هیپوفیز ترشح می‌شوند.^۷ در مردان FSH یاخته‌های سرتولی را تحریک می‌کند تا تمایز اسپرم را تسهیل کنند و LH یاخته‌های بینایی را تحریک می‌کند تا هورمون تستوسترون را ترشح کنند.

۱۳- ۱) میتوژ   ۲) اسپرماتوسیت اولیه

۳) اسپرماتوسیت ثانویه   ۴) اسپرماتید

۱۴- الف) اووسیت اولیه، دیپلوئید یا $2n$ است ولی اووسیت ثانویه و اووم، هاپلوئید یا n کروموزومی‌اند.

ب) اولین جسم قطبی محصول میوز ۱ است و $2n$ کروموزومی و مضاعف می‌باشد ولی دومین اجسام قطبی محصول میوز ۲ بوده، $2n$ کروموزومی و غیرمضاعف یا تک کروماتیدی هستند.

۱۵- الف) با بلوغ جنسی آغاز می‌شود.^۸ دیواره داخلی رحم همراه با رگ‌های خونی تخریب و مخلوطی از خون و بافت‌های تخریب‌شده از بدن دفع می‌شود.

ب) نظم عادت ماهیانه

۱۶- متاباز / میتوژ / $4 = 2n$ ؛ با توجه به این که کروموزوم‌ها هم‌رنگ (همتا) نیستند می‌تواند میوز باشد.

۱۷- با ایجاد فرورفتگی در وسط آن شروع می‌شود. این فرورفتگی حاصل انقباض حلقه‌ای از جنس اکتین و میوزین است که مانند کمریندی در سیتوپلاسم قرار می‌گیرد و به غشا متصل است. با تنگ شدن این حلقة انقباضی، در نهایت دو یاخته از هم جدا می‌شوند.

۱۸- الف) ۷ روز
ب) استروژن و پروژسترون

درس نامهٔ توب برای شب امتحان

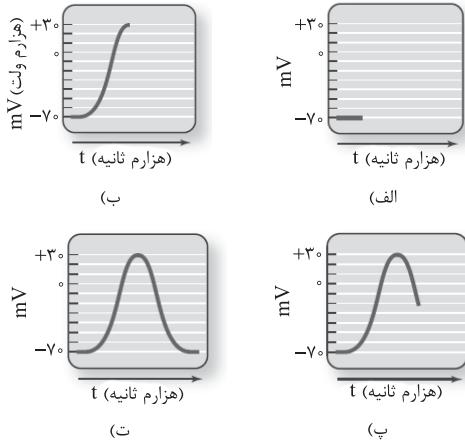
دو عامل در این اختلاف نقش دارند:

۱ پمپ سدیم - پتاسیم: این پمپ با مصرف یک مولکول ATP، سه یون سدیم به بیرون و دو یون پتاسیم را به داخل یاخته (در خلاف جهت شیب غلظت) وارد می‌کند.

۲ کانال‌های نشتشی: شامل کانال‌های سدیمی و پتاسیمی است و تعداد کانال‌های پتاسیمی بیشتر است؛ بنابراین یون‌های سدیم به درون و یون‌های پتاسیم به بیرون به روش انتشار تسهیل شده جابجا می‌شوند.

الف - پتانسیل آرامش: در حالتی که نورون فعالیت عصبی ندارد، اختلاف پتانسیل الکتریکی دو سوی غشا، -70 - $+30$ میلیولت می‌باشد.

ب - پتانسیل عمل: تغییر شدید و ناگهانی اختلاف پتانسیل در دو سوی غشا که شامل ۲ مرحله اصلی است: **۱ بازشدن ناگهانی کانال‌های دریچه‌دار سدیمی و ورود Na^+ به سلول (پتانسیل درون غشا مثبت شده و اختلاف پتانسیل غشا به $+30$ mV)** **۲ بازشدن کانال‌های دریچه‌دار پتاسیمی و خروج K^+ از سلول (پتانسیل درون غشا منفی شده و اختلاف پتانسیل غشا به -70 mV می‌رسد).**

نکته: در بیان پتانسیل عمل، فعالیت بیشتر پمپ پروتئینی K^+ / Na^+ غلظت یون‌های سدیم و پتاسیم دو طرف غشا را به حالت اولیه یعنی حالت آرامش، بر می‌گرداند.

گره رانویه: محل‌هایی از رشتہ عصبی است که میلین حضور ندارد؛ بنابراین پیام عصبی از گرهی به گره دیگر می‌جهد، به این نوع هدایت پیام، هدایت چهشی می‌گویند.

نکته: هدایت پیام عصبی در رشتہ‌های عصبی میلین‌دار، سریع‌تر از رشتہ‌های فاقد میلین، اما هم‌قطر است.

سیناپس (همایه)

به محل ارتباط یک یاخته عصبی با یاخته دیگر، سیناپس می‌گویند. در محل سیناپس، یاخته پیش‌سیناپسی، به فضای سیناپسی، ناقل عصبی آزاد می‌کند و یاخته پس‌سیناپسی نیز دارای کانال‌های پروتئینی است که در اثر اتصال به ناقل باز می‌شود.

ناقل عصبی: ماده‌ای که در یاخته‌های عصبی تولید شده و توسط ریزکیسه‌هایی ذخیره و به پایانه آکسون جایه‌جا می‌گردد و در نهایت به فضای سیناپسی اکزوستیوز می‌شوند.

ناقل‌ها، پتانسیل غشای یاخته پس‌سیناپسی را تغییر می‌دهند.

نکته: براساس آن که ناقل عصبی تحریک‌کننده و یا بازدارنده باشد، یاخته پس‌سیناپسی تحریک و یا فعالیت آن مهار می‌شود.

سرنوشت ناقل عصبی:

۱ مقداری مجدداً به یاخته پیش‌سیناپسی آندوسیتوز می‌شوند.

۲ مقداری نیز توسط آنزیم‌هایی تجزیه می‌شود.

فصل ۱: تنظیم عصبی

نوار مغزی: جریان الکتریکی ثبت شده، نورون‌های مغز است.

بافت عصبی

دارای دو نوع یاخته می‌باشد:

۱ یاخته‌های عصبی (نورون)

۲ یاخته‌های پشتیبان

ویژگی نورون‌ها: دارای سه عملکرد تحریک‌پذیری، هدایت پیام و انتقال پیام می‌باشند.

به صورت کلی یک نورون دارای سه بخش می‌باشد:

الف دندربیت‌ها (دریافت پیام‌ها و هدایت آن‌ها به جسم یاخته‌ای)

ب آکسون (هدایت پیام عصبی از جسم یاخته‌ای به پایانه آکسون)

ج جسم یاخته‌ای (محل پردازش پیام‌ها)

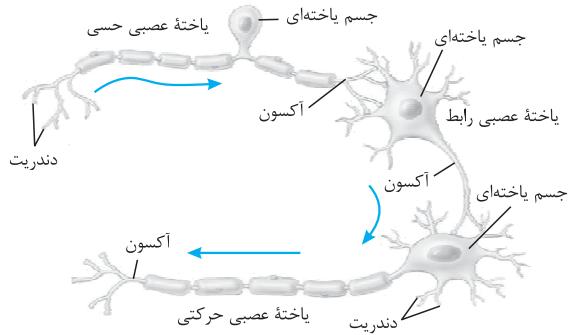
أنواع یاخته‌های عصبی از نظر عملکرد

۳ نوع اند:

الف یاخته‌های حسی، پیام‌های حسی را از گیرنده‌های حسی به مغز و نخاع می‌برند.

ب یاخته‌های حرکتی، پیام‌های مغز و نخاع را به اندام‌ها می‌برند.

ج یاخته‌های رابط در مغز و نخاع بوده و ارتباط لازم بین یاخته‌های عصبی را برقرار می‌کنند.

انواع یاخته‌های عصبی

یاخته‌های پشتیبان

تعداد این یاخته‌ها، چند برابر نورون‌ها بوده و انواع گوناگونی دارند.

نقش‌های یاخته‌های پشتیبان:

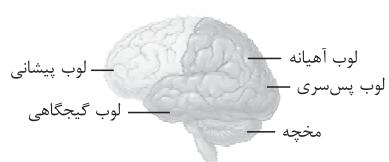
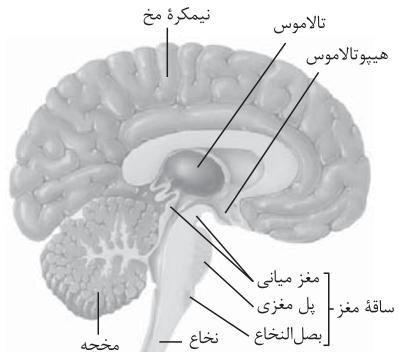
۱ این یاخته‌ها به دور رشتہ‌های عصبی می‌پیچند و غلاف میلین را به وجود می‌آورند.

۲ داربست‌هایی را برای استقرار نورون‌ها به وجود می‌آورند.

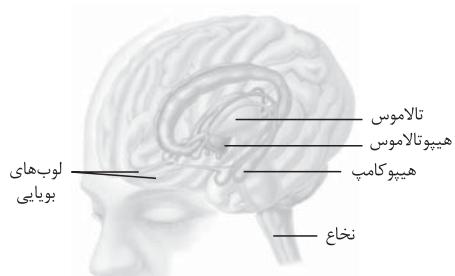
۳ در حفظ هم‌ایستایی و حفظ مایع اطراف نورون‌ها نیز نقش دارند.

تولید پیام عصبی

همواره غلظت یون سدیم در بیرون یاخته عصبی زنده بیشتر از داخل آن و غلظت یون‌پتاسیم در داخل یاخته بیشتر از بیرون می‌باشد؛ یعنی در دو سوی غشای نورون، غلظت یون‌ها و بار الکتریکی متفاوت است و اختلاف پتانسیل الکتریکی ایجاد می‌شود.

لوب‌های مخ از نیم رخ

سامانه لیمیک (لوب‌های بوبیا جزء لیمیک نیستند)

اعتیاد

وابستگی همیشگی به مصرف یک ماده، یا انجام یک رفتار است که ترک آن، مشکلات جسمی و روانی برای فرد به وجود می‌آورد؛ مثلاً: الکل، کوکائین، نیکوتین، هروئین، مورفین و کافئین.

اثر مواد اعتیادآور

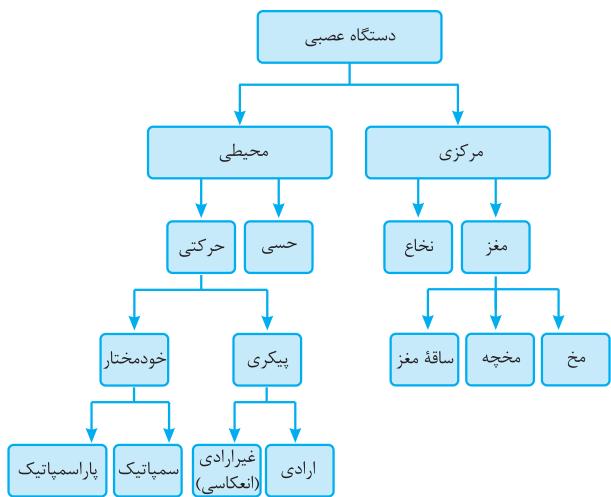
مواد اعتیادآور بر سامانه لیمیک اثر گذاشته و باعث آزادشدن ناقل‌های عصبی مختلفی از جمله دوپامین شده که در فرد، احساس لذت و سرخوشی ایجاد می‌کند. با ادامه مصرف، دوپامین کمتری ترشح شده که در فرد ایجاد کسالت، بی‌حوصلگی و افسردگی می‌کند؛ بنابراین فرد برای رهابی از این وضعیت، مقدار مصرف را افزایش می‌دهد.

اعتیاد به الکل

ویژگی‌ها	در دستگاه گوارش به سرعت جذب می‌شود، زیرا الکل از غشای یاخته‌های عصبی عبور می‌کند.
تأثیرات	علاوه بر تحریک ترشح بیشتر دوپامین، فعالیت نورون‌ها را با تأثیر بر ناقل‌های عصبی، مختلف می‌کند. آرامسازی ماهیچه، ایجاد ناهمانگی در حرکات بدن، اختلال در گفتار، کاهش درد و اضطراب، خواب آلودگی، اختلال در حافظه، گندشدن فعالیت مغزی و افزایش زمان پاسخ‌دهی به حرکت‌ها از اثرات مصرف الکل می‌باشد.
پیامد مصرف طولانی‌مدت	مشکلات کبدی، سکته قلبی و انواع سرطان

نکته: مصرف کوکائین باعث کاهش فعالیت یاخته‌های بخش‌های مختلف گردیده که به دنبال آن مصرف گلوکز در آن بخش‌ها نیز کاهش می‌باید. لوب پیشانی در مقایسه با سایر بخش‌ها بیشتر آسیب می‌بیند و قضاوت، تصمیم‌گیری و خودکنترلی در فرد کاهش می‌باید.

ساختار دستگاه عصبی انسان در یک نگاه

دستگاه عصبی مرکزی

مغز و نخاع، مراکز نظرات بر فعالیت‌های بدن هستند. اطلاعات دریافتی از محیط و درون بدن را تفسیر نموده و به آن‌ها پاسخ می‌دهند. مغز و نخاع شامل دو ناحیه می‌باشند:

۱ ماده خاکستری: شامل جسم یاخته‌ای و رشته‌های عصبی بدون میلین.

۲ ماده سفید: شامل اجتماع رشته‌های میلین دارد.

محافظان مغز و نخاع:

۱ استخوان‌ها (جمجمه - ستون مهره‌ها)

۲ سه پرده از جنس پافت پیوندی به نام پرده‌های منتهی

۳ مایع مغزی - نخاعی موجود در بین پرده‌ها

۴ سد خونی - مغزی و سد خونی نخاعی، حاصل از موبرگ‌های پیوسته در اطراف مغز و نخاع

بخش‌های مختلف مغز

دارای بیشترین حجم مغز است. بخش خارجی آن‌ها یعنی قشر مخ، خاکستری و چین خورده می‌باشد. قشر مخ شامل بخش‌های حسی، حرکتی و ارتباطی است. دو نیمکره با رابط سه‌گوش و پینهایی به هم متصل‌اند.

نیمکره‌های مخ

بالای پل مغزی و زیر تalamus است. در شناوری، بینایی و حرکت نقش دارد. بر جستگی‌های چهارگانه، جزء این بخش هستند.

ساقه مغز

در تنفس، ترشح براق و اشک نقش دارد. پایین‌ترین بخش مغز بوده، فشار خون و زنش، قلب را تنظیم می‌کند. مرکز انعکاسی عطسه، سرفه، بلع و مرکز اصلی تنفس است.

مخچه

مرکز تنظیم وضعیت و تعادل بدن است و به طور دائم از بخش‌های دیگر مغز، نخاع و اندام‌های حسی، پیام دریافت و بررسی می‌کند.

تalamus‌ها (نهنجها)

اغلب پیام‌های حسی در اینجا جمع، تقویت و پردازش اولیه می‌شوند تا به بخش مربوطه در قشر مخ ارسال شوند.

هیپوپاتالاموس (زیرنهنج)

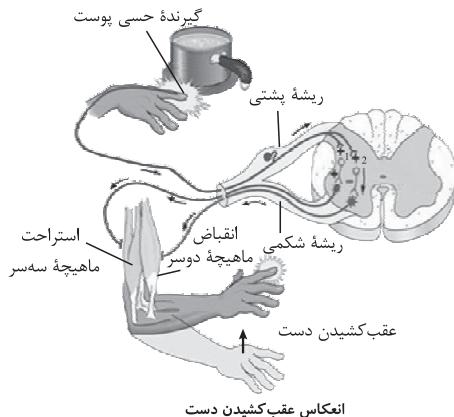
دمای بدن، ضربان قلب، فشار خون، تشنجی، گرسنگی و خواب را تنظیم می‌کند.

سامانه لیمیک (کثارهای)

با قشر مخ، تalamus و هیپوپاتالاموس ارتباط دارد. در احساساتی مانند ترس، خشم، لذت و نیز حافظه نقش دارد.

هیپوکامپ (اسیک مغز)

بخشی از لیمیک بوده که در یادگیری و ایجاد حافظه کوتاه‌مدت و تبدیل آن به بلندمدت نقش دارد.

بخش خودمختار

شامل دو بخش سمباتیک و پاراسمباتیک می‌باشد. تنظیم انقباض ماهیچه‌های قلبی و صاف و تنظیم کار غدد (غیرارادی)

الف- سمباتیک: در هیجانات، بدن را در حالت آماده‌باش قرار داده و فشار خون، ضربان قلب و تعداد تنفس را افزایش داده و جریان خون را به سوی قلب و ماهیچه‌های اسکلتی هدایت می‌کند.

ب- پاراسمباتیک: در برقراری آرامش در بدن، کاهش فشار خون و ضربان قلب و آغاز فعالیت گوارشی نقش دارد.

دستگاه عصبی جانوران	
دارای شبکه عصبی با مجموعه‌ای از نورون‌های پراکنده در دیواره بدن بوده که ساده‌ترین ساختار عصبی محسوب می‌شود.	هیدر
بخش مرکزی شامل دو گره عصبی در سر (مغز) و دو طناب عصبی متصل به آن است. رشته‌هایی مانند پله‌های نزدیک، این دو طناب را به هم متصل می‌کند. رشته‌های جانبی متصل به طناب‌ها بخش محیطی هستند.	پلاتاریا
بخش مرکزی شامل مغز (چند گره به هم جوش خورده) و طناب عصبی شکمی است. این طناب در هر بند بدن یک گره دارد. رشته‌های منشعب از گره‌ها، بخش محیطی هستند.	حشرات
شامل بخش مرکزی (مغز و نخاع) و بخش محیطی است. اندازه نسبت مغز به وزن بدن در پرندگان و پستانداران، بیشتر از سایر مهره‌داران است.	مهره‌داران

فصل ۲: حواس

گیرنده حسی

یاخته یا بخشی از آن است که اثر محرک را دریافت کرده و آن را به پیام عصبی تبدیل می‌کند.

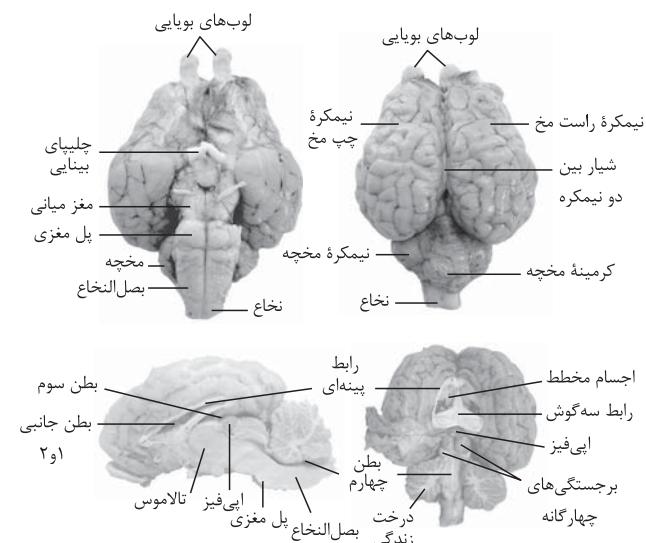
حسوس پیکرکی			
محل گیرنده	نوع محرک	نوع گیرنده	مکانیکی
پوست و بافت‌های دیگر - در نوک انگشتان و لب‌ها بیشتر هستند	تماس، فشار، ارتعاش	تماسی	وضعیت
ماهیچه‌های اسکلتی، زردپی‌ها و کپسول پوشاننده مفصل‌ها	به تغییر طول ماهیچه و کشش		
پوست و بخش‌های درونی مثل برخی سیاهرگ‌های بزرگ	سرما و گرمای	دما	
آسیب بافتی، برخی مواد شیمیایی مانند لاکتیک اسید، سرما یا گرمای شدید		درد	

تشریح مغز گوسفند

سطح پشتی: لوب‌های بوبایی، نیمکره‌های مخ و شیار بین آن‌ها، مخچه و کرمینه، نخاع سطح شکمی: لوب‌های بوبایی، کیاسماهی بینایی، مغز میانی، پل مغزی، مخچه، بصل النخاع و نخاع مشترک در پشتی و شکمی: نیمکره‌های مخ، مخچه، لوب‌های بوبایی و قسمتی از نخاع در زیر جسم پینه‌ای (با برش کم‌عمق) رابط سه‌گوش و دو طرف این رابطها بطن‌های ۱ و ۲ و درون این بطن‌ها اجسام مخطوط مشاهده می‌شود.

در زیر رابط سه‌گوش (با برش طولی) دو تالاموس با یک رابط به هم متصل‌اند. در عقب تالاموس‌ها، بطن ۳ دیده می‌شود. در لبه پایینی بطن ۳ غده اپی‌فیز (رومگزی) و عقب اپی‌فیز بر جستگی‌های چهارگانه است.

۴ مشاهده بطن ۴ و درخت زندگی حاصل از برش کرمینه در امتداد بین دو نیمکره مخچه

نخاع

درون ستون مهره‌ها از بصل النخاع تا مهره دوم کمری قرار دارد و مغز را به دستگاه عصبی محیطی متصل می‌کند. مرکز برخی از انعکاس‌ها است. هر عصب نخاعی شامل یک رشته پشتی (حسی) و یک رشته شکمی (حرکتی) می‌باشد.

به برقراری ارتباط مغز و نخاع با سایر قسمت‌های بدن می‌پردازد و شامل ۱۲ جفت عصب مغزی و ۳۱ جفت عصب نخاعی است.

بخش پیکری

۱ تحریک ماهیچه‌های اسکلتی به وسیله نورون‌های حرکتی (ارادی)

۲ انجام انعکاس‌ها مثل انعکاس عقب کشیدن دست (غیرارادی)

